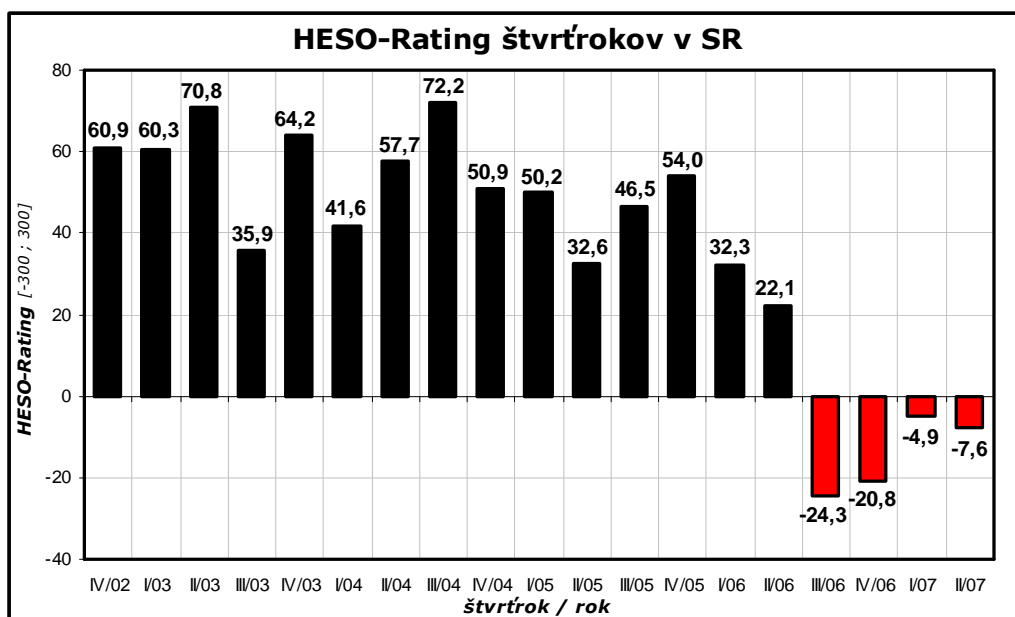

Tlačová správa, 21.11.2007

HESO-Index nad'alej v červených číslach

Výsledky projektu HESO (Hodnotenie ekonomických a sociálnych opatrení) za 1. polrok 2007

Podľa názoru hodnotiacej komisie 50 odborníkov (ekonómovia, analytici, právnici, sociológovia, politológovia, odborní žurnalisti, podnikatelia, zástupcovia stavovských organizácií, akademickej obce a tretieho sektora) bol prvý polrok 2007 z hľadiska reformnej atmosféry, resp. miery prínosu prijatých opatrení k sociálno-ekonomickému rozvoju krajiny neúspešný. HESO-Rating štvrtťroka dosahuje od nástupu súčasnej vlády k moci zatiaľ iba negatívne hodnoty. HESO-Rating reflektuje názor hodnotiacej komisie odborníkov na kvalitu a dôležitosť vybraných realizovaných ekonomických a sociálnych opatrení zákonodarnej, výkonnej moci, ako aj rozhodnutí verejných inštitúcií.

Zdroj: INEKO

Najprínosnejším opatrením 1. polroka 2007 bolo podľa odborníkov **uzákonenie povinného programového rozpočtovania pre celú územnú samosprávu** s účinnosťou od roku 2009. Uplatňovanie rozpočtovania orientovaného na výsledky zvýši podľa nich v obciach, mestách a krajoch tlak na hospodárnosť, účelovosť a transparentnosť používania verejných zdrojov. Podľa ekonóma Juraja Renčka opatrenie „podporí pocit zodpovednosti regionálnych politikov voči ich voličom“. Reálna implementácia programového rozpočtovania je však podľa neho „veľmi obtiažna, pretože vyžaduje veľmi zásadnú zmenu uvažovania tých, ktorých sa týka“. Upozorňuje, že „na centrálnej úrovni ostalo programové rozpočtovanie na polceste a je otáznne, či neostane formálne aj na regionálnej úrovni“.

Viacerí respondenti sa zhodli, že **novela živnostenského zákona** bola asi najpozitívnejším, hoci ojedinelým, opatrením súčasnej vlády v oblasti zlepšovania podmienok na podnikanie. Podľa Luboša Vagača z Centra pre hospodársky rozvoj môžu jednotné kontaktné miesta a liberálnejšie vydávanie povolení pre založenie remeselnej živnosti „výrazne znížiť administratívne náklady pre začínajúcich malých podnikateľov“. Podľa právnika Radoslava Procházku predstavuje opatrenie celkovo „zjednodušenie prístupu na trh pre živnostníkov“. Ekonóm Juraj Nemec z Univerzity Mateja Bela dodal na margo zavedenia jednotných kontaktných miest, že by sa mal následne prijať všeobecný úzus, ktorý by zabezpečoval, že sa informácia už figurujúca v informačnom systéme verejnej správy nebude od občana, resp. podnikateľa opakovane vyžadovať.

Najškodlivejším opatrením z hľadiska miery prínosu k sociálno-ekonomickému rozvoju krajiny bola v 1. polroku 2007 podľa názoru odbornej verejnosti v rámci projektu HESO **novela Zákonníka práce**, ktorej bolo vytykané najmä zníženie flexibility trhu práce. Podľa politológa z Univerzity sv. Cyrila a Metoda Radoslava Štefančíka novela povedie „k obmedzeniu konkurencieschopnosti podnikateľského prostredia, k rastu nezamestnanosti a k ďalšiemu odlivu mozgov do zahraničia“, pričom tiež „obmedzuje slobodu jednotlivca pri stanovení počtu odpracovaných hodín“. Tomáš Dudáš z Ekonomickej univerzity poznamenal, že „nepremyslené obmedzenie nadčasov navyše už spôsobilo problémy vo viacerých odvetviach, z ktorých stačí menovať iba zdravotníctvo“. Podľa L. Vagača „medzi mínusy opatrenia patria zvyšujúce sa náklady na zamestnanie – najmä nárok na odstúpné popri mzde vo výpovednej lehote, obmedzenia pomerov na dobu určitú a pomerov na skrátený pracovný čas, ako aj neodôvodnené posilnenie pozície odborov v podnikoch bez prevzatia väčšej zodpovednosti“. Nadmerná ochrana zamestnancov pôjde podľa J. Renčka „na úkor tvorby nových pracovných miest“ a aj podľa Richarda Ďuranu z ekonomického inštitútu INESS bude zvýšená ochrana zamestnanca „dvojsečnou zbraňou a zmeny, ktoré majú pomôcť súčasným zamestnancom, poškodí tých, ktorí prácu hľadajú“. „Znižovanie pružnosti pracovného trhu zaostálým regiónom a nízkokvalifikovanej pracovnej sile nielenže nepomôže, ale naopak im ešte uškodí“, dodal.

Rozšírenie záväznosti kolektívnej zmluvy vyššieho stupňa aj na zamestnávateľov, ktorí ju nepodpisali a nesúhlasia s ňou, sa stretlo s výrazným odmietnutím odborníkov, ktorí kritizovali silnú ingerenciu tretej strany (veľkých odborových združení) do dobrovoľného zmluvného vzťahu dvoch autonómnych subjektov (zamestnávateľ a zamestnanec). Podľa R. Procházku „ide o neprimeraný zásah do

zmluvnej slobody, do práva na súdnu ochranu a do viacerých ďalších dôležitých prvkov právneho štátu“. Manažér Igor Hornák povedal, že „každé okliešťovanie individuálnych zmluvných slobôd z dôvodu ochrany je väčšinou v rozpore so skutočnými záujmami ochraňovaných“. Podľa R. Štefančíka „zamestnávateľom tento krok zväzuje ruky pri rozhodovaní o výške mzdy, ktoré môže mať v konečnom dôsledku negatívny vplyv na rast zamestnanosti“. Podnikateľ Ľudvík Posolda prezentoval názor, že opatrenie „vnáša neistotu do právneho prostredia firiem a v širšom kontexte do ich podnikateľských zámerov, a tým aj existencie“.

Novela zákona o regulácii v sieťových odvetviach zvyšuje podľa J. Renčka „možnosť politického tlaku na rozhodovanie Úradu pre reguláciu sieťových odvetví (ÚRSO) (so všetkými negatívnymi ekonomickými dopadmi v prípade administratívneho znižovania cien), pričom nijako neprispieva ku skvalitneniu a vyššej profesionalite fungovania regulátora“. Ekonomický žurnalista Robert Žitňanský pripomenul, že „ak ceny regulujú politici (hoci aj nepriamo cez silnejšiu kontrolu ÚRSO), má to dve hlavné chyby: 1.) Politici do regulácie premietajú svoje politické záujmy, čiže deformujú ceny podľa toho, ktorú záujmovú skupinu si chcú získať výhodnejšími cenami, čo má obrovské dlhodobé následky. 2.) Získavať politické body na regulácii cien v dobrých časoch je dvojsečná zbraň. Keď sa ceny ropy či plynu na svetových trhoch začnú dramaticky zvyšovať a ich regulácia na umelo nízkych úrovniach nebude udržateľná, hnev verejnosti sa obráti proti politikom. Tí, aby ho eliminovali, budú potom oveľa náchylnejší prijímať ďalšie škodlivé opatrenia na riešenie problému, ktorý si sami privodili“, povedal. Podľa ekonóma Eugena Jurzyca z INEKO by bolo vhodné prediskutovať mechanizmus regulácie cien aspoň s odbornou verejnosťou a tiež „zverejniť, aké faktory budú brané pri tvorbe cien do úvahy, a aké budú ich váhy“. To podľa neho pomôže, „aby bola cenotvorba predvídateľná, transparentná, a aby boli minimalizované tlaky motivované krátkodobými záujmami vládných strán“. „Tie často uprednostňujú nízke ceny až do najbližších volieb aj na úkor investícií, a teda dlhodobu pozitívneho vplyvu na dotknuté sektory, ako aj životné náklady občanov“, povedal. Za najväčšie negatívum novej právnej úpravy považuje Jurzyca to, „že vláda vyslala signál existujúcim aj potenciálnym investorom, že v oblastiach, v ktorých má u nás štát možnosť významne zasiahnuť do regulácie, a teda de facto do vlastníckych práv investorov, to aj urobí“, a preto predpokladá, „že budúce investície sa pre našu krajinu týmto predražia“. „Investori totiž dnes vedia, že im vláda „šikovne“ môže zhoršiť podmienky napríklad v PPP projektoch pri stavbe diaľnic, pri chystanom rozšírení ponuky televíznych staníc v rámci digitalizácie, v zdravotníctve, v školstve atď.“, ukončil svoj názor Jurzyca.

HESO - Hodnotenie ekonomických a sociálnych opatrení v SR		január - jún 2007
Poradie opatrení podľa ratingu (ich prínosu k sociálno-ekonomickému rozvoju krajiny)		RATING [-300;300]
Povinné programové rozpočtovanie pre celú územnú samosprávu od roku 2009 (novela zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy)		71,1
Novela živnostenského zákona (vytvorenie jednotných kontaktných miest na živnostenských úradoch; na živnostenskom liste len jeden predmet činnosti; 100 Sk za jeho vydanie; uvoľnenie podmienok (vzdelanie a dĺžka praxe) pre založenie remeselnej živnosti)		65,8
Zníženie úrokových sadzieb Národnej banky Slovenska v marci o 0,25%-uálneho bodu a v apríli o 0,25%-uálneho bodu (základná úroková sadzba - 4,25% s účinnosťou od 25. apríla 2007)		44,6
Zákon o potravinách (sprísnenie kontroly a sankcií v oblasti ochrany kvality potravín; zvýšenie pokút za porušovanie kvality potravín až do výšky 50 mil. Sk)		43,0
Novela zákona o archívoch a registratúrach (zúženie registratúrnych povinností pre podnikateľov; všeobecné zrušenie povinnosti vypracúvať registratúrny poriadok; povinnosť vypracúvať registratúrny plán len pre veľké a stredne veľké firmy)		38,3
Koncepcia predškolskej výchovy (štát uhradí mesačný príspevok vo výške cca 380 Sk na dieťa v poslednom ročníku materskej školy - ročné náklady do 290 mil. Sk; ponechanie dobrovoľnej dochádzky do škôlky pre deti od 5 rokov; presun materských škôl z kategórie školských zariadení do kategórie škôl)		23,4
Zákon o digitálnom vysielaní (legislatívny rámec pre digitálne vysielanie; možnosť televíznych staníc vysielat analogovo do konca roku 2011; držiteľia platnej analogovej licencie majú prednostné právo na digitálnu licenciu; vznik verejnoprávneho multiplexu)		14,2
Zrušenie krajských úradov a prechod ich kompetencií a zamestnancov na obvodné úrady a príslušné ministerstvá (úspora 151 funkčných miest; do konca roku 2009 predpokladaná úspora 78,6 mil. Sk)		13,3
Štátna investičná podpora domácnostiam na zakúpenie sŕnečných kolektorov a kotlov na biomasu (100 mil. Sk ročne; výška dotácie pre domácnosť v priemere 18 000 Sk na sŕnečný kolektor a 25 000 Sk na kotol na biomasu)		9,8
Generálny pardon II. pre dlžníkov koncesionárskych poplatkov Slovenského rozhlasu a Slovenskej televízie (odpustenie úrokov z omeškania pre všetkých, ktorí zaplatili dlžné koncesionárske poplatky do 20. februára 2006 a predložili generálny pardon by sa na nich nemusel vzťahovať)		6,3
Schválenie výše 1 mld. Sk na rekonštrukciu, modernizáciu a dostavbu areálu Slovenskej národnej galérie v Bratislave do konca roka 2013		6,1
Novela zákona o vysokých školách (spoplatnenie štúdia pre časť externých študentov; obmedzenie počtu externých študentov; možnosť čerpania úverov pre vysoké školy; register zamestnancov vysokých škôl; povinnosť zriadiť akademické senáty pre súkromné vysoké školy)		-18,3
Obnovenie zákona o tripartite (obnovenie zákonom formalizovaného sociálneho dialógu; vznik Hospodárskej a sociálnej rady SR ako konzultačného a dohodovacieho orgánu vlády a sociálnych partnerov)		-27,6
Rozšírenie okruhu vedúcich pracovníkov (predstavených) v štátnej správe, ktorí môžu byť odvolaní bez uvedenia dôvodu (odvolaní úradníci nemusia byť ani v priamej riadiacej pôsobnosti politických nominantov; novela zákona o štátnej službe)		-31,8
Zvýhodnená tarifa za dodávku zemného plynu pre seniorov nad 65 rokov (priemerná úspora pre dôchodcu 600 Sk ročne)		-34,7
Posunutie dátumu účinnosti deregulácie nájomného za byty v reštituovaných domoch a domoch v majetku obcí z 1.7.2007 na 31.12.2008		-37,4
Novela zákona o lesoch (uvoľnenie podmienok pre ťažbu dreva; zákaz bicyklovania a jazdenia na koni mimo vyznačených trás a lesných ciest)		-38,0
Novela zákona o regulácii v sieťových odvetviach (väčší vplyv štátu na personálne obsadenie regulačného úradu; rozšírenie možností regulovať ceny)		-60,1
Rozšírenie záväznosti kolektívnej zmluvy vyššieho stupňa aj na zamestnávateľov, ktorí ju nepodpísali a nesúhlasia s ňou (novela zákona o kolektívnom vyjednávaní)		-93,7
Novela Zákonníka práce (posilnenie ochrany zamestnancov a postavenia odborov v podnikoch)		-116,0

Zdroj: INEKO

Viac informácií o projekte HESO, zoznam hodnotiacich odborníkov, ako aj kompletne výsledky (spolu so všetkými komentármi odborníkov) nájdete na: www.ineko.sk.

Dušan Zachar

koordinátor projektu HESO
heso@ajineko.sk , (02) 53 411 020

Projekt HESO podporili:

AMROP HEVER Slovakia, s.r.o.

Investkredit Bank AG, zastúpenie zahraničnej banky na Slovensku

SLOVNAFT, a.s.

SOITRON, a.s.